

dla swoich tez w wiedzy medycznej oraz uniwersalnym porządku naturalnym. Ustosunkowując się do komentarza jednej z osób na temat kształtu prawnych regulacji metody *in vitro* przyznał, że najlepszym rozwiązaniem byłby absolutny zakaz jej stosowania. Nie pozwalałby on na relatywizowanie nieetyczności tego typu zapłodnienia pozaustrojowego w dalszych latach i całkowicie chroniłby godność życia ludzkiego.

Po półtoragodzinnym wykładzie Nikolas Nikas podziękował wszystkim uczestnikom za uwagę, a władzom Wydziału za gościnę, ufając, że nie była to jego ostatnia wizyta w Lublinie.

Mgr Kacper Chołody
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

XII Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego pt. *Wolność sumienia i religii a bezpieczeństwo i porządek publiczny*, Zabuże, 14-16 września 2015 r.

W dniach 14-16 września 2015 r. w Zabużu (woj. mazowieckie) odbyło się XII Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego połączone ze Zjazdem Katedr, Zakładów i Wykładowców Prawa Wyznaniowego. Tematem tego Sympozjum była: *Wolność sumienia i religii a bezpieczeństwo i porządek publiczny*. Organizatorami Sympozjum byli Instytut Administracji, Samorządu i Prawa, Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach oraz Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego.

Sympozjum otworzył Prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński (ChAT), który wyraził radość z kolejnego, już dwunastego spotkania. Podkreślił istotę prawa wyznaniowego w obliczu kryzysu imigracyjnego oraz jego wpływ na pluralizm światopoglądowy. Następnie głos zabrał dr Józef Różański, Dyrektor Departamentu Wyznań Religijnych oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, który podziękował za pamięć o ministerstwie, przy okazji organizacji kolejnych konferencji z dziedziny prawa wyznaniowego. Podziękował również za wkład teoretyków prawa wyznaniowego w prace ministerstwa. Na zakończenie głos

zabrał dr hab. Jarosław S. Kardas, prof. UPH, Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, który powitał wszystkich uczestników i podziękował za możliwość organizowania tak ważnego wydarzenia naukowego.

Pierwszej sesji przewodniczył prof. dr hab. Wacław Uruszczak (UJ), w tej części przewidziano cztery referaty. Jako pierwszy referat wygłosił ks. dr hab. Piotr Kroczek, prof. UPJPII. Tytuł referatu brzmiał: *Wybrane problemy wykładni prawa kościołów i związków wyznaniowych dokonywanej przez organy władzy publicznej* i koncentrował na problemach wynikających z różnego rozumienia podstawowych pojęć w prawie państwowym i w prawie wewnętrznym związków wyznaniowych. Następnie dr hab. Jerzy Kolarzowski, prof. UPH wygłosił referat pt: *Postawy wobec religii w sytuacjach istotnych przemian społeczno-politycznych – propozycje klasyfikacji dyskursów*. Prelegent wychodząc od pojęcia dyskursu i różnych jego teorii, następnie pochylił się nad krytyczną teorią dyskursu w kontekście zjawisk religijnych.

Kolejny referat: *Islamska kafala a prawo polskie*, został wygłoszony przez dr Małgorzatę Tomkiewicz (UWM). W referacie zwrócono uwagę na instytucję kafali w kontekście art. 20 Konwencji o Prawach Dziecka, który obliguje państwa-strony do zapewnienia dzieciom pozbawionym pieczy, takiej opieki, która w przypadku kafali będzie zakorzeniona wyłącznie w prawie szariatu i będzie w polskich warunkach niełatwa do zastosowania. Prelegentka omówiła genezę kafali, jej główne zasady oraz zastanowiła się nad możliwymi konsekwencjami stosowania kafali w Polsce, podkreślając aktualność zagadnienia w obliczu kryzysu imigracyjnego.

Następny referat: *Pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego – próba definicji z perspektywy art. 53 Konstytucji RP z 1997 r.* wygłosił dr Konrad Walczuk (UPH). Podkreślając niejednoznaczność pojęć: porządek i bezpieczeństwo, podjął próbę zdefiniowania tych pojęć i podkreślił istnienie spójności terminologicznej wyłącznie na poziomie Konstytucji. Na zakończenie referatu przedstawił postulaty *de lege ferenda*, mające na celu ujednoczenie terminologii. Pierwszą sesję zakończyła interesująca dyskusja, a najwięcej pytań wzbudził referat poświęcony instytucji kabali.

Druga sesja pod przewodnictwem ks. dr hab. Piotra Stanisza, prof. KUL, również przewidywała cztery referaty. Pierwszy referat wygłosił prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński, a tytuł wystąpienia brzmiał: *Niebezpieczne zachowania wspólnot religijnych. Wybrane zagadnienia prawne*. Poruszył problematykę niebezpiecznych zachowań, omówił katalog zacho-

wań niebezpiecznych oraz czyny, które do tego katalogu nie są zaliczane, chociaż mamy z nimi do czynienia w kontekście działalności sekt, jak chociażby drenaż finansowy, czy nadużycia seksualne. Prelegent skupił się na orzecznictwie sądów USA, które poruszały problematykę niebezpiecznych zachowań, często wydając zaskakujące orzeczenia.

Następnym prelegentem był dr Marek Bielecki (KUL), który wygłosił referat pt: *Bezpieczeństwo rodziny a działalność religijnych grup destrukcyjnych*. Referat poruszał problematykę bezpieczeństwa rodziny, omówiono również pojęcia: grupy destrukcyjnej, bezpieczeństwa oraz różne jego kryteria. Następnie poruszono problematykę grup religijnych o charakterze destrukcyjnym. Podkreślono, że w każdej grupie religijnej mogą pojawiać się elementy, które będą przez innych odbierane jako destrukcyjne, ale należy przyglądać się szczególnie tym, które zachowania patologiczne mają wpisane w statut. Prelegent zastanawiał się również nad granicami dojrzałości dziecka w kontekście wpływu rodziców na aktywność dzieci w grupach religijnych, w tym również tych o destrukcyjnym charakterze. Kolejny referat wygłoszony przez dr Justynę Krzywkowską (UWM), zatytułowany był *Zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego wynikające z destrukcyjnego działania sekt*. Prelegentka wyjaśniła pojęcie sekt destrukcyjnych, ujemne skutki ich działalności oraz patologiczne zachowania w obrębie sekt.

Ostatni prelegent w tej sesji dr Damian Szeleszczuk (KUL) wygłosił referat: *Sekty w Polsce – problematyka prawnokarna*. Na wstępie przypomniał, iż brak jest w polskim prawie definicji legalnej sekty. Omówił zjawisko sekty destrukcyjnej jako przedmiotu zainteresowań prawa karnego, znamiona tego rodzaju działalności oraz podał przykłady krajów Europy Zachodniej, które próbują spenalizować działalność sekt destrukcyjnych. Zakończeniem tej sesji była długa dyskusja, referaty prelegentów wzbudziły duże zainteresowanie i zwłaszcza destrukcyjna działalność sekt była przedmiotem licznych pytań.

W drugim dniu sympozjum obrady toczyły się w sesjach równoległych. Trzecią sesję prowadziła dr hab. Małgorzata Czuryk, prof. UWM. Pierwszy prelegent – ks. dr hab. Mieczysław Różański, prof. UWM wygłosił referat pt: *Ochrona materiałów archiwalnych w archiwach kościelnych*. W referacie przedstawiono podstawowe regulacje dotyczące ochrony materiałów archiwalnych, a także wskazano na dualizm funkcjonowania archiwów kościelnych, znajdujących się pod dwoma reżimami prawnymi: przepisów prawa polskiego i przepisów wewnętrznych związków wyznaniowych.

Następny prelegent dr hab. Andrzej Szymański, prof. UO wygłosił referat: *Duchowni contra II Rzeczpospolita. Bunt czy realizacja zasady wolności sumienia?* W referacie poruszono sprawy: ks. Szulca (jego wypowiedzi sprawiły, że był sądzony, jednak nie dożył wyroku, gdyż podczas procesu zasłabł i zmarł), ks. Słomki (miał konflikt z władzą z powodu tworzenia tajnych organizacji), ks. Sobczyńskiego (organizował spotkania, na których krytykował władzę publiczną) oraz innych duchownych, angażujących się w działalność polityczną. Kolejny referat: *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego jako uzasadnienie ograniczenia swobody organizowania praktyk religijnych przez Kościół katolicki w województwie krakowskim na przełomie lat 60-tych i 70-tych XX w.* wygłoszony został przez dr Katarzynę Krzysztofek (UJ). Czwarty referat wygłoszony przez mgr Edytę Biardzką: *Stany nadzwyczajne jako przesłanka ograniczenia wolności religijnej w świetle Konstytucji RP z 1997 r.* omawiał pojęcie stanu nadzwyczajnego, jako reżimu prawnego ograniczającego prawa i wolności jednostki, a także ustawę o stanach nadzwyczajnych.

Czwarta sesja (równoległa) prowadzona była przez dr. hab. Pawła Sobczyka, prof. UO. W jej trakcie wygłoszono trzy referaty. Pierwszy referent, dr Jerzy Nikolajew (WSSMiKS w Chełmie) wygłosił przedłożenie pt: *Wolność sumienia i religii a bezpieczeństwo i porządek publiczny – kazuś Charlie Hebdo*. Przybliżył okoliczności i kontekst zdarzenia, opowiedział o genezie działalności pisma słynącego z publikacji karykatur oraz opisał bluźnierstwo religijne w islamie.

Następnie mgr Rafał Kaczmarczyk (UW) wygłosił referat: *Prawo wyznaniowe wybranych państw Zatoki Perskiej jako wyraz polityki bezpieczeństwa*. W swoim wystąpieniu omówił sytuację prawną w państwach, dla których prawo szariatu jest fundamentem porządku prawnego. Referat poruszał kwestię wolności religijnej między innymi w Arabii Saudyjskiej i Omanie. Omówiono ograniczenia jakie napotyka sprawowanie kultu religijnego przez inne niż islam wyznania. Trzeci referat wygłoszony przez mgr. Marka Strzałę (UJ) zatytułowany: *Duchowni wobec obowiązku wojskowego w Austrii i Niemczech*, dotyczył szczególnej sytuacji duchownych. Referent rozpoczął go od nakreślenia powszechnego obowiązku obrony w Austrii i Niemiec, a następnie skupił się na sytuacji duchownych, wyjaśniając komu przysługuje zwolnienie od obowiązku służby, a komu odroczenie służby. Trzecią sesję zakończyła dyskusja, w której pojawiły się pytania: o granicę dozwolonej reakcji na obrazę uczuć religijnych – w kontekście kazusu Charlie Hebdo, o możliwość sprawowania prywatnego kultu – w odniesieniu do referatu

o przepisy prawne w państwach Zatoki Perskiej, czy o zwolnienie od służby wojskowej kapłanów u Świadców Jehowy.

W piątej sesji, prowadzonej przez dr. hab. Tadeusza Stanisławskiego, prof. UZ można było wysłuchać czterech referatów. Pierwszy z nich wygłosiła dr hab. Małgorzata Czuryk, prof. UWM na temat: *Prawa i obowiązki nauczyciela (religii) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy*. Następnie ks. dr Maciej Kubala (WSD w Gościkowie-Paradyżu) wygłosił referat: *Fenomen migracji w Europie a wolność religijna więźniów*, w którym nawiązał do obecnej sytuacji imigrantów oraz przedstawił kasus Szwajcarii i Holandii. Kolejnym prelegentem był ks. mgr Michał Czelny (KUL), który zaprezentował referat: *Przemarsz konduktu pogrzebowego po drogach publicznych w kontekście zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego*.

Szósta sesja prowadzona przez dr. hab. Stanisława Falińskiego, prof. Collegium Civitas obejmowała trzy referaty. Pierwszy referat wygłoszony przez dr. Piotra Michalika (UJ): *Wolność sumienia i religii a bezpieczeństwo publiczne w postępowaniu celnym*, nakreślił sytuację przedmiotów potrzebnych do sprawowania kultu w kontekście bezpieczeństwa publicznego i przebiegu postępowania celnego. Następny referat wygłosiła mgr Sylwia Daniluk. Wystąpienie pt: *Ochrona bezpieczeństwa publicznego jako przesłanka ograniczenia wolności sumienia i religii w świetle prawa polskiego – wybrane zagadnienia* skupiło się na wyjaśnieniu pojęcia wolności religijnej oraz na analizie przepisów polskiej Konstytucji. W referacie prelegentka poruszyła również problematykę ograniczenia wolności sumienia i religii oraz przeanalizowała sytuacje, w których może dojść do takiego ograniczenia.

Trzeci referat wygłoszony przez mgr Katarzynę Mastalerczyk (KUL) zatytułowany: *Ograniczenie wolności myśli, sumienia i wyznania z powodu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*, dotyczył przesłanek dopuszczających ograniczenie wolności myśli, sumienia i wyznania, i interpretacji tychże przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, na przykładzie rozpatrywanych przez niego spraw. Szóstą sesję – podobnie jak wszystkie poprzednie – zakończyła ożywiona dyskusja. W trzecim dniu – 16 września – miało miejsce podsumowanie i zakończenie Sympozjum.

Mgr Katarzyna Mastalerczyk
Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II